

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput septimum. De ministrorum, seniorum & Diaconorum officiis de
synodis & colloquiis, eorumque omnium multiplici abusu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

ineptijs commune habuerunt? Videamus saltim quid de Episcoporum consecratione priscus ille Gallorum Apostolus S. Dionysius tradat (b). Episcopum consecrandum ait in genua ante altare proster- ni, SS. libros capiti eius primum, ac deinde à consecran- te precibus rite peractis, manum imponi, Sacerdotibus consecrandis itidem manus quoque ab Episcopo imponi: Diaconos vero uno tantum genu terra innixos consecra- tionem accipere: tum singulis crucis characterem inpri- mi, & ad omnes istas ceremonias Chrisma adhiberi. Et hic quidem tam Episcopos quam sacerdotes conse- crandi vetus mos est, qui etiamnum in Catholi- ca Ecclesia diligenter obseruatur. Hic ille Episco- pus est, qui gregem suum tanquam Imperator ex- ercitus præcedens, à S. Hieronymo (a) repræsen- tatur. Vbi vero in Caluini est Ecclesia manuum illa impositio ab Apostolis eorumque successori- bus usurpata? Cuius formam Optatus describit, vñà cum benedictione Episcopali, *Adiutorium nostrum in nomine Domini*. Mirum vero, ceremo- niam hanc à Caluinistis sic plane explosam esse, (a) quum Melancthon in Locis suis Communi- bus Ordinem Sacramentis adnumeret. Victo- rem Cayerum audiamus. Nulla alia, inquit, manuum impositio apud ipsos usitata est, quamuis scri- ptis suis aliter proficeantur. Equidem illud vere affir- mare possum, meo salius Consilio factum esse, ut cere- monia hac aliquo modo obseruata sit, dum ipsis demon- strauit, sine hac plerisque visum iri, nullum esse inter ipsos verum Ministrum: quæ tamen in Geneuensis Ec- clesie Ordinatione à Caluino (c) plane est abolita; eo quod, vt homines isti dicunt, superiorum tem- porum ceremoniæ in superstitiones transierunt. Idem tamen Caluius alibi concedit, *Manuum impositionem in veris & legitimis Ordinationibus esse Sacramentum*. Eam certe Donatistæ olim quam- uis schismatici, diligenter retinuerunt, vt apud S. Augustinum videre est (d): vt & Lutherani hodie, qui etiamnum ea vtuntur, adeoque eam à Catholicis Episcopis expetere voluerunt, suorum scilicet vitium ac defectum ag- noscentes, vt manifestum sit Acta & Colloquia inter ip- sos habita le- genti.

DE MINISTRORVM, SENIO-
rum, & Diaconorum officijs, de Synodis
& Colloquijs, eorumque omnium
multiplici abusu.

CAPVT VII.

ARGVMENTVM.

- I. Abusus circa Ministrorum missionem seu distribu- tionem.
- II. Ministeria facile permutanda.
- III. Minister quandoque à plebe elegitur atque acci- pitur.
- IV. De Senioribus, & Superintendentibus.
- V. De Diaconis & Coryceis.
- VI. De Colloquijs, & Synodis, & ratione quam in historia Ecclesiarum suarum consicienda ob- seruant.

I. **Q**uamuis Pastor & Grex ita inter se Relata sint, vt alterum sine altero esse non possit; apud nouos tamen istos Euangelicos Pastores sine grege reperiuntur: iidemque ex vno loco profli- gati, totas prouincias peruagantur, per fugium sibi & quæ ad vitam necessaria sunt magis quam ani- marum salutem querentes. Quum è Germania tum Geneuæ præcipue Ministros in Galliam no- stram sturnatim aduoluitantes vidimus, quamuis ad certam non essent destinati Ecclesiam, nihilo- minus tamen iidem, si modo simplicem à quo- cumque attestationem, vel etiam nullam omnino attulissent, ab ea quæ prima vacabat Ecclesia reci- piebantur, sic vt nonnumquam duo vel tres, pudè- de sane abusu, vni præsiderent. Atqui in Catholi- ca Ecclesia id æquaquam permittitur, in qua sem- per vnus gregis vnus pastor fuit. Quam vero con- fusionem æqualis illa Ministrorum pluralitas, & pluralis æqualitas pariat, inde patet, quod iidem munus illud suum inter se disperdiri coacti sunt, dum hic illa, alter altera septimana præsidet, con- ciones ad populum habet, & alia ad Consistorium perti-

h Dion. cap. 9. Cœl. Hier. Concil. Nice. can. 4. dist. 94. a Ad Euang. ep. 85. b Lauat. de rit. Ec- cles. Tigur. c Fol 7. d Cont. Cræsc. lib. 3. cap. 21. Vid. lib. de commyst. Euang.

pertinentia, velut sacrorum rex administrat. Personatam hanc dignitatem ac functionem alius deinde, ac rursus alius, munere velut in orbem redeunte, accipit: sicque ex Episcopis rursus simplices sunt sacerdotes, & vicissim: vt Luna non sæpius vultur, quam talis Ecclesiæ corpus caput suum muret.

II. At quam pulcre vos, ô Reformatores ac Reformati, ac vestræ Ecclesiæ formam expressit is qui de Gothis loquens, non minus in Clericorum electione inconstantibus, *Eos, inquit. modo apostatas, modo alios ex infima fæce hominum ad Episcopatus munus assumere, vt quum veritate ad doctrinam suam pertrahere eos nequeant, hac dignitatis specie inescant. Hodie ergo hunc, cras alium habere Episcopum; hodie Presbyterum, cras Laicum. Huic enim hominum generi non minus quam Clericis ad Ecclesiastica munera apud ipsos aditum patere.* Atqui, ô boni, tam arcto inter se vinculo Pastor & Grex colligati esse debent, vt olim indissolubili illi Matrimonij vinculo comparati sint (a). Eamque ob causam Episcopi apud nos dum consecratur, anulum tamquam desponsationis suæ cum grege artham accipiunt. Vt ergo marito cum vxore diuortium facere non licet, sic neque Pastori gregem suum deserere, quamcumque ob causam, nisi singularem personæ suæ persecutionem. Vbi namque periculum commune est tum præcipue tamquam vigilans canis lupis se opponat, ac virtutem suam in defendendis ouibus ostendat necesse est. Aurum igne purgatur: & boni gubernatoris virtus ac peritia (quod Nicolaus Papa gregem deserere volenti respondisse dicitur) in tempestate magis quam mari tranquillo elucet. S. Athanasius ad tempus quidem à sua discessit Ecclesia; sed eo quod soli ipsi periculum intentaretur. In Catholica certe Ecclesia diuortium hoc non nisi supremi Pastoris consensu fieri potest. At in noua illa & spuria, si forte Minister nimis tenuè habeat stipendium, statim veluti milites nostri, opimius quærit; immo abdicato priori munere, aliud lucrosius vitæ genus amplectitur. Horum sane ego multos noui, *At in Dei Ecclesia, ex D. Apostoli præcepto, quisque in uocatione sua manet, ad quam uocatus est.*

III. Eandem confusionem maiores nostri in præcis notarunt hæreticis. In Gallia vero nostra quia ij qui primi ciuilibus belli ignem accenderunt, nihil magis quam ignem formidant, io munitissimas vires plerique confugere soleant. Neque enim illud eis persuaseris, *Cineres corporum suorum se-*

mentem Ecclesiæ futurum (b). Quod si Minister parum curus sibi videatur; incommoda simulata valetudine, aut alio quæsito prætextu, relicto grege, aliò abire. Sed & ipsi Pastores à grege nonnūquam, quod vel eius sermones vel mores minus placeant, abdicantur; aut negato stipendio, abire coguntur. Aut si quis ad uena consensu suggestu melius declamasse visus sit, ordinarius ille aut discedere, aut collegam hunc, velit nolit, recipere iubetur.

IV. Præter hos Ministros, Seniores habent, qui super grege suo vigilant, omniaque ad Consistorium commissa scandala deferunt, præcipue si quis Missæ aut Iesuitæ alicuius concioni inter fuisse deprehensus sit. Horum munus est conuocare populum, vnde etiam apud Gallos *Surueillans*, id est, Superintendentes, appellantur. Differunt tamen hæc inter se nomina. Seniores enim à Græco *πρεσβυτερος*; Superintendentes vero à voca *ἐπίσκοπος* dicti videntur. Præpotterò sane ordine: quum apud nouos istos Euangelicos Episcopi Ministrorum sint ministri, aut Consiliarij, atque ita summo quem in primitiua Ecclesia semper obtinuerunt, gradu exciderint. Quia vero pro regionum diuersitate tam nomina quam munera ista variant, & aliter apud Germanos aliter apud Gallos vsurpantur: nobis illud indicasse satis erit, in Caluinianæ Ecclesiæ anarchia ordinem ab eo quæ D. Paullus tradidit, toto cælo, quod aiunt, distidere. Hic enim primo loco ponit Episcopum (qui Gallis est *le surueillant*) secundo Presbyterum, tertio Diaconum: at apud Caluinistas Presbyteri seu Seniores multo pluribus ceremonijs eliguntur quam ipsi Ministri, qui tamen Episcopi videri volunt. Tribus enim continuis septimanis eorum qui ad hoc munus electi sunt, pro concione nomina proclamantur, vt omnes in eorum vitam diligenter inquireant. Idem Ministros, si quid forte quod enorme ipsis videatur dixerint, aut aliud quod minus placeat fecerint, deponendi aut saltem silentium eis imponendi, donec proximo Colloquio aut Synodo certum quid decretum fuerit, habent potestatem. O dignos Theologicis decidendis controuersijs iudices! Ministro tamen ita deposito recurrere licet ad tres proximos Ministros; quorum triumuirum consensu ille donec de re tota statuatur, restitui potest: precario interim munere fungens neq; vllum super gregem habens

S f

a Inno. 3. lib. 1. Myst. Miss. c. 61.

b Tertull. ad Scapulam.

bens iurisdictionem, adeo ut de causis matrimonialibus, ut antea, tum amplius cognoscere aut sententiam ferre non possit.

V. Diaconi sunt Ecclesiastici rarij custodes, qui argentum ad stipendia Ministris exsoluenda colligunt, & aegrotos visitant, rebusque necessarijs iuuant (quod munus utpote & laboriosum & tardiosum Ministros nimis delicatos in hos deriuasse Launaius scribit) & venientibus, aut alijs quibuscumque peregrinis ex Ministrorum iussu & Consilio, stipem largiuntur. Illis qui fixum habent domicilium, nihil nisi de totius Consistorij consensu datur; ac ne obolus quidem, nisi eis qui eandem cum ipsis profiteantur religionem. Qua quidem in re tanto rigore utuntur, ut Ludimagistris prohibitum sit ne minem docendum suscipere, qui sit Catholicus. Paupertatem vero alleganti, parum quid ex eleemosynis datur, quo tanto facilius se suosque sustentet. Hoc vero officium Caluinus Diaconis tribuit, eo quod a Margarita Nauarræ regina eleemosynæ, cuius nomine, quatuor quos Francos vocant millia, ad ipsum miserat, male administratæ insimularetur. Sed quæstorculi hi Ecclesiastici eleemosynis non contenti, ulterius etiam progrediuntur, & ut quidam scribit qui libros ipsorum & rationes inspexit tributa ad communes sumtus viritum indicta colligunt, quinam apti sint armis tractandis explorant, omniaque diligenter ad Consistorium referunt. Immo velut Delphici sunt gladij sunt enim Officiarij, Lectores, ministri Consistorij, lidem Ministris Cœnam administrantibus assistunt, & ne miser nimio labore rumpantur, vitrum communicantibus porrigunt. In quibusdam locis, ut apud Pictanenses, iidem à Consistorio pro lubitu ordinantur ac rursus deordinantur, conciones habere & baptizare iubentur: ac velut lampadem muruo sibi tradunt. Miser ille Babinorus, quem Caluinus primum munere isto & nomine ornauit, falsamentarius postea fuit. Alibi vero etiam præter hos nescio qui alij sunt officarij, quos Cantores, Lectores, & Monitores (*Auvertisseurs* Gallice) vocant. *Cantoris* est Psalmodionare, cathedram suam habet infra suggestum, aliquanto altius eleuatam, ut ab omnibus conspici & audiri queat: estque homo laicæ tam vitæ genere quam vestitu. *Lectores* populo Ministrum aduentum expectant, caput aliquod è Biblijs è suggestu prælegunt: qui alibi etiam Diaconi appellantur. *Mo-*

nistres plerumque sunt ex infimo hominum genere, & ostiatiim circumeuntes, delatos ad Consistorium euocant; interim vero dum illi causam dicunt, ostio adstantes, omnia ea quæ dicuntur aut fiunt, sollicitè explorant, ac deinde coram illo conscientiarum Tribunali, Consistorio inquam, exponunt. In ditione Benearensi Reformati isti sex *Superintendentes* constitutos habent, qui Ministrorum munere non funguntur, sed eorum rationum quæ ad Synodos congregandas vel anticipandas pertinent, curam gerunt; suntque homines idioræ, omnisque literaturæ, ut plurimum imperiti. Quinetiam alio Ecclesiasticorum Officiorum quæ illos seu Ecclesiasticarum pecuniarum Receptores adscripti sunt, quorum munus est, ut supra quoque dixi, non Ministris modo, sed & ducibus ac militibus stipendia exsoluere. Sic ergo Diaconi hi veluti lani bifrontes sunt; ut qui facie vna cœlum, altera terram spectant. Atque hæc quidem officiorum Ecclesiasticorum apud Caluinistas est ratio, longe dissimillima ei quæ à S. Ignatio traditur, ubi inquit, Episcopum super omnes habere potestatem, & in hoc filium Dei quodammodo representare. Ordinem Presbyterorum nihil aliud esse quam sacrum Collegium eorum qui Episcopo assistunt. Diaconos velut Angelorum esse imitatores, qui ministerium exhibent purum & immaculatum.

VI. Porro & Ministrorum, Seniorum, ac Superintendentium arbitrio Colloquia instituuntur, & auctoritate diriguntur. Hæc vero quater ut plurimum toto anno celebrantur, ad quæ vicini Ministri cum suo quisque Seniore conueniunt, & de doctrina disputant, aut controuersias, si quæ inter pastores aut greges extiterint, componunt, omnia denique de quibus proxima synodo deliberandum videtur, colligunt. Neque enim quidquam pro rato habetur, nisi quod synodus ratum esse iusserit. *Synodis vero duplex sunt, Prouinciales ac Nationales.* Generales enim seu Vniuersales nullas habent: quum Angli Caluinistæ Gallorum nec Fidem nec Religionem, multo minus ceremonias probeant. Germania quoque nihil fere cum vtrisque commune habet. Sed quid dico Germaniam? immo exiguus ille pagus Benearenensis suam habet peculiarem sibi formam. *Prouincialis synodus quorannis* celebratur, cui quidem Ministri omnes cuiusque prouinciæ, vna cum vno ex Senioribus intersunt: quorum deinde omnium sus-

si agijs

fragijs ex Ministris vnus eligitur qui tamquam
præles actionem totam dirigat. *Moderatorem ap-
pellant.* In his præcipue consideratur, an forte vel
in doctrinam vel disciplinam vitium aliquod ir-
repperit. Quibus vero oculis, quo animo ac can-
dore id fiat, Deus nouit. Ante omnia vero ea quam
à reformatis quis merito expectet, veritate ac fide
quæ ad Ecclesiæ suæ pertinent historiam, conge-
runt, atque ex ijs deinde *Annales* quales videmus,
confarcinant. Populinerius non ignobilis xui
nostri scriptor mihi dixit, se non semel à Consisto-
rialibus reprehensum, quod Ecclesiasticam histo-
riam scribens, multis in rebus maiorem veritatis
quam partium, quas sequebatur, rationem habuif-
set: vt qui mendacijs res suas promouere licitum
sibi, immo pulcrum putent. *Synodus Nationalis al-
tero aut tertio quoque anno conuocatur*, ad quam è
singulis prouincijs vnus Minister mittitur, qua-
rum in Gallijs quindecim fere sunt aut sedecim,
vnà cum totidem Deputatis, quos vocant, homi-
nibus magna ex parte illiteratis. Ad hanc vero
grauissimæ quæque causæ deferuntur, ac diffini-
tiua sententia deciduntur. Et quidem plenariam
Synodorum eiusmodi autoritatem tantopere illi
iactant, vt quum Minister quidam Nationali Sy-
nodo quæ Figeaci habebatur præsidens, reprehen-
sus esset quod aureos digitis annulos gestaret, re-
sponderit, id sibi tamquam Episcopo & supremo
Iudici, licere. Atqui non multo post in hoc Calui-
niani cum Ministris suis dispensarunt, in quorum
iam digitis, sine vlla dignitatis prærogatiua, pas-
sim aurum micare cernas. Deputatis vero il-
lis omnium Ecclesiasticarum causarum arbitrium
permissum est, vt & disciplinæ vel restringendæ,
vel in aliam formam transfundendæ. Cæterus ad-
mirabiles, sibi que plane contrarias Reformationes
in Synodis his eudi ait: quarum absurditatem eti-
am multi inter ipsos intellexerint ac demonstra-
runt. In Occitania & Vasconia idem testatur ab An-
no MDLXXI. vsque ad annum MDLXXXIII.
disciplinæ in decidendis negotijs maiorem quam
ipsum Sacræ Scripturæ auctoritatem ac pondus
fuisse: ac plerosque ab hac inscitia non potuisse
deduci, in qua tamen omnis fere istorum ho-
minum eruditio consistit. Sed Consto-
ria iam, & quomodo in
eis viuatur, videa-
mus.

DE CALVINIANÆ ECCLESIAE Consistorijs.

CAPVT VIII.

ARGVMENTVM.

- I. De Consistorijs eorumque mirabili confusione.
- II. De numero Consistorialium, & potestate.
- III. Quamdiu officia ista durent.
- IV. Seniores crimina ad Consistorium deferunt.
- V. Consistoriorum nugæ seu historia.

I. **C**aluinistica Ecclesiæ Consistorium ac Se-
natus, cuius est, vt Calvinus voluit, con-
scientias regere ac iudicare, ad magni illius Ro-
mani Senatus exemplum, ex omni hominum ge-
nere constat, militibus, causidicis, opificibus, ru-
sticis. Quid multis? In sacrum hoc collegium om-
nes, modo hominis formam habeant, cooptan-
tur. Frustra hic cum illo exclames, *procul è procul este
profani.* Sed ò pudendam rei tam arduæ prophana-
tionem ac confusionem: An quisquam melioris
monetæ, vt ita dicam, tam viles & abiectos ho-
mines in tanto munere socios sibi adiungi patia-
tur? Patiendum tamen est, quia Calvinus ita vo-
luit: qui contra Alchymia regulas, ferrum ac cras-
siora metalla cum sublimi illo mineralis Mercurij
spiritu colligere: id est, ex dissimillimis inter se li-
teratorum atq; illiteratorum ingenijs nescio quem
sympathicum cœtum cōflare voluit. Hic mihi An-
tisthenes occurrit, qui quum Atheniensibus sua-
sisset, vt asinos non minus quam equos aratris iū-
gerent, illi vero asinos ad laborem hunc nequa-
quam aptos esse dicerent, *Parum refert*, inquit,
apti sint nec ne, Vos modo quod dixi facite. Eodem
modo vos modo Calvinista, sartorem illum (sato-
rem, cerdonem, aut quemcumque alium, in Con-
sistorium cooptate; nec dubitate statim cum ipso
Senioris nomine dotes omnes ad munus id necessa-
rias eius animo infusum iri. In his vero Cōsistorijs
mercatores plerumq; ceteris præferuntur, nec solū
referendi, sed etiam vnà cum patribus Consisto-
rialibus iudicandi munus exercent. In summa,
dimisso Consistorio, causidicus ad curiam, mer-
cator ad forum, sutor ad lutrinam, rusticus ad
aratrum